

Observatoriului ese de done ori in septemana, mercuria si sambat'a.

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregru 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisiu cu post'a in lăintru lu monarchiei pe 1 anu intregru 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singlaratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin asamnanatiunile postei statului, adreseate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriului in Sibiu.

Nr. 83.

Sibiu, 14/26 Octobre 1878.

Anulu I.

Studiu relativu la economi'a nationale si la istori'a civilisatiunei in Transilvani'a.

(Urmare si fine.)

Dela 1815 instructiunea publica a inaintatu asia de pucinu, in câtu nu vomu exagerea dicundu, cà anulu 1848 o aflase mai totu in starea dela 1815. Date statistice despre numerulu scolariloru si studentiloru din acelea tempuri este fórte greu a castiga; combinandu inse din mai multe informatiuni fragmentare culesse de ici-colea numerulu loru totale pe la a. 1815 abia a potutu se fia mai mare cà 20,000.

Acestu numeru micu nu pôte se surprinda pe nici-unu ardelénu, care cunósce istori'a patriei sale, legile si maximele de statu, dupa care era gubernata tier'a. Anii 1848/9 au fostu destinati dela providentia, cá se produca si in sfer'a instructiunei publice reforme radicale. Inca din a. 1849 gubernulu centrale diu Vien'a introduse in tóte tierile monarchiei, prin urmare si in Transilvani'a una lege organica pentru gimnasia,*) imitata dupa cea prussiana, inse liberale preste asteptare. Totu-odata se luara mesuri administrative serióse pentru inmultirea de scóle bune primarie si elementarie, éra resistenti'a bisericaniloru, carii nu voia se lase nici-o scóla sub imediata influentia a ministeriului, se paralisa deocamdate prin unu modum vivendi, carele fu alteratu numai prin concordatulu din 1855.

Odata ghiati'a sparta in modulu acesta, capii bisericesci sinódele si consistórele tuturor confessiuniloru se apucara pe intrecute se'si deschida scóle in tóte partile tieriei, in care ruinele revolutiunei se mai vedea din statiune in statiune. Acum cá niciodata se svercolira si romanii se ésa dintru intunerecu si din umbr'a mortiei prin infiintiarea de scóle la lumin'a dilei. Urmarea fu, cà in trei ani se deschisera, anume la romani, atâtea scóle noue, câte nu s'au deschisu mai inainte in 50 de ani; cà-ici adeca conscriptiunea oficiala din 1851 ne presenta scóle romanesci: 371 greco-unite si 367 greco-neunite (orthodoxe) totalu 738.**)

Preste acestea se restaurase si liceulu cu seminariulu dela Blasiu, éra in Brasiovu pe langa scól'a primaria

*) Organisations-Entwurf.

**) Mittheilungen aus dem Gebiete der Statistik Jahrgang 1852 und 1853. 1. Heft lt. E. A. Bielz Handbuch etc. 1857.

de trei clase infintiata pe la 1836 se deschisese 1 si 2-a clase gimnasiale. In acela si tempu se infiintia si noulu institutuologicu la Sibiu. Romanii inse vedea bine, cà trebuie se alerge cum amu dice, in mersu duplu, pentru cà se ajunga pe celelalte populatiuni, care se bucurasera de atâtea privilegie mari. Din conspectele statistice se veduse, cà la romani se venia câte 1 scóla elementaria pe câte 1634 de suflete, candu din contra la magiari era 1 la 571, éra la sasi 1 pentru 423 locuitori. Romanii simtia totu-odata lipsa mare de scóle primare, de scóle pedagogice si gimnasiale. Pe la 1856 aflamu in Transilvani'a 14 gimnasie unguresci, 6 sasesci si numai 2 romanesci, celu vechiu de 8 clase dela Blasiu, care 'si implinise victi'a de 100 de ani si celu din Brasiovu, care pana atuncea ajunsese de 4 clase. Multime de scolari romani se inbuldia, in lipsa de gimnasie nationali, la gimnasie si licee de alte limbi, éra mai alesu la cele germane, si de acolo la academi'a de drepturi in Sibiu, séu la Vien'a. Asia de es. in gimnasia de statu dela Sibiu si Clusiu, celu pucinu 1/2 din studentu era romani; asia si in altele câteva. Dela 1861 încóce se mai infiintiara doue gimnasie romanesci, 1 de 8 clase in Nasaudu si altulu de 4 in Bradu, precum si mai multe scóle primare. Sub sistentem'a numita alui Schmerling scólele la romani au inaintatu ceva mai incetu decâtu sub cei 10 ani ai absolutismului. Este inse de observatu, cà natiunea le facea mai pe tóte din pung'a sa si cà pana in acea epoca institutela diverse clericale si seculare o costase preste 1.700,000 florini v. a. adeca la 4 1/2 milioane franci, pre candu impositela statului directe si indirecte, crescea neincetatu.

De candu Transilvani'a se afla gemendu sub sistentem'a dualismului, in a. 1868 s'a creatu una lege regulatóre de scólele primarie si elementarie. Acea lege are multe parti bune si salutare, cà-ici inprumutata este si acésta dela alte popóra civilisate, nu'i lipsescu inse si unii §§-i, carii pe langa ce fusera mai tardiu amendati si modificati intr'unu sensu machiavellistu, considerati din punctu-de vedere alu esistentiei si culturei nationale, devenira fórte periculosi. Acésta inse este una cestiuone a carei ventilare nu are locu aici, ci ea cade in competenti'a acelu tribunalu, pe care'lu formédia Europ'a civilisata, si libera. Spre a inveda starea

actuale a invetiamentului asia cum se afla elu sub sistentem'a dualistica, vomu face apellu din nou totu numai la cifrele statistice oficiali publicate de càtra ministeriu in urmarea recensementului din a. 1870. Cu acea ocaziune s'au aflatu cà:

In Ungari'a propria din 11.117,623 de suflete sciu citi si scrie numai 2.020,590 barbati si 1.285,400 femei; éra 6.616,184 persóne de ambele sexe nu sciu carte de locu.

In Transilvani'a, din populatiunea redusa prin ruperea celor 4 districte la 2.101,725 suflete scia citi si scrie 191,345 barbati si 96,140 femei, éra numai citi 33,938 barbati si 53,372 femei. Acestea cifre comparate de es. cu cele de inainte de 1848 arata unu progresu mare; care inse comparatu cu starea instructiunei din tierile propriu austriace, este intristatoriu, cà-ici pe la a. 1870 in Transilvani'a nu scia carte 1.726,932 persóne, éra dintre tinerimea obligata a merge la scóla in etate dela 6 pana la 12 ani numai 40% frecuenta; candu din contra, in tierile austriace cislaitane celu pucinu 80% ambla regulatu la scóla pana la 12 ani, dupa aceea pe alti 3 ani mergu la scólele de repetitiune. Pre câtu tempu proportiunile scolastice voru fi cum sunt acestea, strigatele nóstre asupra invasiuniloru de limbi straine sunt cu totulu desierte. Si se nu créda nimeni, cà acestea observatiuni suna numai la adress'a nóstra a romaniloru, cà-ici in Ungari'a si Transilvani'a se afla destule districte locuite de alte nationalitati, chiaru si de magiari, pe unde nici 20% din baiati nu mergu la scóla. In cei 10 ani ai sistentem'e dualistice, ministeriulu ungurescu a publicatu pana acuma cincé buletine séu annuarie oficiali despre starea cultelor si a instructiunei in Ungari'a si Transilvani'a. Celu din urma esitu in anulu trecutu este unu volumu grosu de 60 de cóle, din care 249 pagine coprinde informatiuni scolastice, inse numai pe anii 1873/4 si 1874/5. Din acelea cunóschemu, cà dupa ce s'au vedutu tristele rezultate ale conscriptiunei din 1 Ianuariu 1870, ministeriulu in urmatorii ani s'au pusu din respoteri pe inmultirea scólorulu si adunarea tinerimei in trensele; a datu inse la fiecare pasu de pedeci fórte mari, care provinu nu numai dela frése'a indolentia a popóraloru, ci si din alte cause importante. Ministeriulu adeca tinde a inchide câtu mai multe scóle confessionali si a deschide cu atátu mai multe confessionali magiare,

Foisior'a „Observatoriului“.

Armatei Romane.)*

Bravi copii ai Romaniei, veseli ati plecatu,
Ati plecatu cu steagulu tieriei mândru si curatu,
Si v'ati dusu peste hotare, pentr'unu scumpu odoru,
Pentru-a tieriei ne-atárnare, pentru-alu ei onoru
Si tovarasiu bunu avut-ati dorulu viu din sinu:
Ca se duceti lumei vestea neamului romanu.
Iar alu tieriei glasu ve dise: „Mergeti, dragi copii,
„Si ve 'ntórceti cum ve duceti, mandri, multi si vii!“
Bravi copii ai Romaniei, bine v'ati batutu,
V'ati batutu sub steagulu tieriei... sfantul vostru scutu...
Si-ati invinsu, ca la isbanda bunulu Dumnedieu
A deprinsu alu tieriei palosiu si pe Donnulu seu.
V'ati batutu, precum stamosii se bateau ca lei,
V'ati batutu ca Fetifrumosii din povesti cu smei,
V'ati batutu, precum in lume nimeni s'a batutu,
S'a se bate cum Romanulu singuru e facutu.
Bravi copii ai Romaniei, mandri v'ati intorsu,
V'ati intorsu cu steagulu tieriei ruptu... dar totu frumosu...
Mai frumosu de cum fusese, cà-ici, de vulturi dusu,
Stéua mandra-a dusmanimei subt elu a apusu.
Si-ati adusu neatarnarea tieriei, dragi copii,
Si virtutea ostasiésca, si trofee mii.
Tier'a mandra ve saluta... Doru'i s'a 'mplinutu:
„Bravi copii ai Romaniei, bine ati venit!“
Scipione Ion Badescu.

*) Acésta poesie bine si frumosu simtita a compatriotului nostru poetu a fostu publicata de càtra diarele „Resboiulu“, „Romani'a libera“ si „Press'a“ in dimineti'a dominecei triumfale din 8/20 i. c.
Red.

O bucla de peru a regelui de Rom'a.

Schitia istorica.

Comunicata de: J. G. Baritiu.

(Urmare.)

„Incetiu! numai incetu!“ dise savantulu zimbundu.
„Capacitatea d-tale 'ti au deschisu calea. Pentru ce s'au devotatu cineva sciintiei, déca nu ar ajuta si nu ar promova pe câtu numai se pôte pe scolarii ei? Dara, mon cher, d-ta n'ai se multumesti alegerea d-tale numai capacitatii d-tale, ci si purtarii d-tale liniscite si devotate numai sciintiei, ce te face cu totulu incapabilu, de a te apropia chiaru si de cea mai neinsemnata intriga politica.
„Nu intielegu,“ respunse Welle intrebandu cu ochii pe savantu.
„Ecplicatiunea este simpla. D-ta sci in ce modu riguros este controlatu si paditu la St. Elen'a prisionierulu — imperatu si suit'a lui. Scrisórea cea mai neinsemnata, mai inainte de a o primi imperatul, trebuie se fia cetita, nici unu pachetu n'ar putea trece pört'a dela Longwood, fara se fia desfacutu.“
„In privinti'a acésta eu sunt omulu celu mai bunu,“ esclama Welle, „eu nu me pricepu la lucruri de acelea?“
„Se nu te amesteci deci in intrigi,“ i dise Humbold zimbundu si amendou plecara la d-lu Boos.
Boos era inspectorulu supremu si directorulu gradiniloru dela Schönbrunn, si subtu priveghiarea acestuia lucra Welle ca primul seu ajutoru. Boos se bucura fórte multu de sórtea scolariului seu si primi scirea despre misiunea cu care a fostu insarcinatu, cu o privire singulara si triumfatóre.
Preste câteva septemani mai tardiu vedemu pe Welle gata de plecare intrandu cu baronulu Stürmer in camer'a siefulu seu. Dupa ce 'si disera adio si candu era se plece, Boos ia pe Welle la o parte si 'i dice sioptindu:
„Amiculu meu, d-ta mergi la St. Elen'a. D-ta sci

cátu am contribuitu eu, ca se ajungi la postulu pe care l'ai primitu, ca nu m'am opusu unu singuru momentu la inaintarea d-tale. Pentru tóte acestea 'ti ceru unu micu serviciu.“

„Vorbeste, ce felu de seviciu? Me simtiu fericitu, spune'mi ce se facu?“

De si se aflá in propriulu seu domiciliu, Boos totusi privi cu precautiune in giurulu seu si dupa aceia scóse iute unu pachetu micu din buzunarulu roculu seu.

„Dupa ce vei ajunge la St. Elen'a“, 'i siopti elu, „cauta pe d-lu Marchand camarierulu imperatului-prisionieru si i preda in secretu acestu pachetu. Elu este dela mam'a lui, amic'a mea, care se afla aicea la Maria Louis'a si la fiulu prisionierulu, regele de Rom'a. Marchand apoi se 'lu dea imperatului.“

Welle sta ca si candu ar fi fostu fulgeratu. 'Si aduse aminte de cuvintele lui Humbold. Inse Boos avea titluri la recunoscentia sa si prin urmare nu 'i putea refuza cererea. Elu lua deci pachetulu si mecanice ilu бага in buzunarulu roculu seu.

Preste diece dile elu si cu baronulu Stürmer plutéu pe luciulu marii si ajunsera in pace la St. Elen'a.

Prin conventiunea poteriloru se parea, ca chemarea de paditoru a lui Lowe, s'ar mai usiura in cât'va, inse nu dura multu si se vediu ca commissarii din contra 'i adaosera greutatile.

Intr'o di siedéu in salonulu casei dela Longwood. Imperatulu-prisionieru dictase inainte de amiedi. Elu isi intindea chartele sale cele mari de pe care isi lucra istori'a campanieloru sale, pe o mésa enorma si cu unu betisioru in mana urma elu mersului armatelor, transpunenduse inca odata cu spiritulu in acele tempuri de glorie si marire, in cari masele braviloru sei soldati ascultau de unu singuru cuventu alu poterniculu beliduce. In dile de acestea, imperatulu era mai cu séma veselu, candu scria despre vreunu momentu mare alu viatiei sale. La inceputu elu lucra adesea nópte. Elu purta atuncea unu halatu de matase si pantaloni de pandia de canepa. Lucra la o mésa din lemnu de trandafir sidingu intr'unu fotoliu. Mai tardiu dicta.

spre a prepara magiarisarea tuturoror populatiunilor. Aci inse i se oppunu cele mai multe organe ecle-siastice, éra mai alesu episcopii catholici si sinódele protestante; ii lipsescu si fonduri domnului ministru. Din anuariulu dela 1874 se vede, cà pe atunci se aflá in ambele tieri 13,831 scóle confessionali si numai 1556 neconfessionali adeca supuse immediatu ministeriului si propagatórie de limb'a magiara. In scólele confessionali romanesci din Ungari'a si Transilvani'a amblasera in acelu anu 173,287 baiati si baiate de nationalitate romana. Tóta cealalta tinerime romanésca ce frecventa scóle magiare, s'a numeratu la magiari, cu ce dreptu, nu intrebam, ci constatam numai puru si simplu casulu si terminam cu atátu; éra déca cineva din noi, voiesce se fia informatu si mai de aprópe despre starea instructiunii publice dela noi, se nu-si pregete a deschide la Nr. 1 din foi'a literaria si istorica „Transilvani'a“ cursulu alu X-lea din a. 1877, cum si a'si castiga actele sínódeloru si ale congreseloru bisericesci, in fine a urmari númerosele informatiuni ce se publica in acésta materia de interesu vitale, atátu in foile scolastice, câtu si in cele trei politice romanesci, ce se publica in Transilvani'a si Ungari'a.

Cu acestea nu inchiaiu, ci numai curmu, pentru acestu locu unde me aflu, conversatiunile mele despre starea civilisatiunii transilvane, din cauza cà studiele me ducu prea departe, ele esu dintr'unu anu in altulu prea fragmentarie; de aceea voiu asculta de consiliulu fratiescu alu aceluor domni colegi, carii imi dicu, cá se le publicu pe tóte dintr'odata si la unu locu se intielege, sub conditiune, déca voiu mai avea víetia si sanetate.

Septembre 1878.

G. Baritiu.

Respunsu la articolulu „Nitielu siredlicu advocatiu“ publicatu in Nri 73 si 74 alu „Observatoriului“ din anulu curinte.

Nu m'amu indoitu, ca decidiendu-se Romanii din Brasiovu dupa conferinta din Sibiu de a participa la alegerile dietale, se espunu la critic'a unora séu altora chiamati séu nechiamati. Asemenea nu m'am indoitu, ca si eu resolvandu-me dupa consultare matura cu amicii mei, de a pasi de candidatu dietalu, voiu fi espusu la apretierea opiniunii publice.

Totu ce acceptam eu éra, ca procederea nóstra se fie apretiatu in modu objectivu, ca prin argumente valoróse se se demustre, ca procederea nóstra éronata si vatema interesele nationale. Romanii brasioveni erau indreptatiti a accepta acésta fiindca prin activitatea loru si prin institutele loru de investimentu au conferitu la prosperarea si inaintarea nóstra nationala cu multu mai multu, decatu aceia, cari voru a salva natiunea prin vorbe late.

Afara de acésta Romanii brasioveni au o inteligentia respectabila. Aceste considerante trebuia se retiena pe ori care Romanu, de a califica pe Romanii brasioveni ca pe nisce ómeni nematuri, cari

potu fi sedusi de cineva in parerile loru politice ca niste idioti.

Eu din partem'i acceptam, se fiu combatutu seriosu dara in modu urbanu, anume acceptam ca motivarea minoritatiei, publicata deja in jurnalele nóstre, se fie apretiatu si criticata in modu seriosu.

Acésta procedere ar fi facutu mare serviciu pentru chiarificarea pareriloru reciproce, si póte ar fi fostu si in interesulu demnitatiei nóstre nationale.

In loculu acestei procederi recomandabile pseudonimulu Turturelu Codreanu preferi, de a dá publicitatii unu articolu, care inaintea ómeniloru onesti deja prin titlulu seu se discreditéza, éra prin form'a si cuprinsulu seu nu póte, decatu se scandaliseze publiculu.

Turturelu Codreanu in articolulu intitulatu „Nitielu siredlicu advocatiu“ nu dice nice mai multu nici mai pucinu, decatu ca eu am pacalitu pe naivii de Brasioveni, se me aléga deputatu, pentru ca astfelu se ajungu la vreuun postu de statu, cu alte cuvinte ca sunt unu insielatoriu.

Ce motive, ce fapte a avutu pseudonimulu pentru a reduce procederea mea la motive atatu de marsiave?

Scie scriitorulu acelu articolu ce insemnédia a ataca onórea unu omu onestu cu atata usioratate si a acatia acésta fapta de clopotulu celu mare alu publicitatii? Nu sciu, cine este Turturelu Codreanu, din cantecele haiducesci mi este cunoscutu unu Codreanu, care inasa totusi avé atatu simtiu umanu, ca rapé ómeniloru numai averea, inasa nu si onórea.

Este semnu fórtu tristu pentru Romani, ca nu-si potu combate parerile, decatu insinuandu unulu altuia motive egoiste si neoneste.

Este tristu acestu fenomenu, fiindca si-póte afla sorgintea nu mai in doue motive, adeca: séu ca publiculu nostru desamagitu adeseori prin multe intemplari pe terenulu politicu numai crede in onestitatea barbatiloru sei, séu ca respectivulu scriitoriu dupa starea sa psihica si morala individuala nu afla a fi posibilu altu motivu pentru procederea cuiva decatu motive neoneste.

In ambele casuri acésta stare de lucruri este o calamitate pentru noi Romanii, care are asupra publiculu romanu si in specie asupra inteligentiei sucrescente influintia demoralisatóre si inca cu atatu mai multu, déca cineva nu si da nici silintia de a 'si alege terminii in scriere.

Espressiuni ca: „votu de blamu grosolanu“, „frasa oratorica sub care 'si ascundu advocatii peccatele si rusinea loru,“ „neadeveru intentionatu si grosolanu,“ „arta minciunei si a insielaciunei,“ „siredlicu advocatiu,“ „trech cu o minciuna boerésca granitia turcésca,“ „ca neica Trica numai minte pe bani“ etc. sunt totu atatea floricele cu care pseudonimulu scriitoriu crede a'si infrumsetia corespondintia, intr' adevèru floricele de natura asia de padurétia, incatu se pare ca scriitorulu loru Codreanu numai de curescu a parasitu codrulu.

Cu asemenea scrieri publicistice nu ne recomen-

damu nici inaintea strainiloru, dar chiaru nici la publiculu nostru.

Dupa premiterea acestoru observatiunii generale vinu a apretia cuprinsulu articolulu din cestiune.

Corespondentele pseudonimu sustiene, ca Romanii brasioveni déca n'ar fi fostu sedusi de modesta mea persóna séu de altulu nu s'ar fi dechiaratu pentru participarea la alegeri, ci aru fi remasu passivi.

Corespondentele vorbesce de Romanii brasioveni ca orbulu de coloru.

Nu scie corespondentele, ca Romanii din Brasiovu inca dela anulu 1868, in contradicere cu conclusele aduse la Miercurea au fostu neintreruptu activisti din convictiune?

La alegerile din anulu 1872 si pana acum nu au luat parte din acea cauza, fiindu ca la conscrierea alegatoriloru li s'au stersu din lista 4—500 alegatori, prin urmare prevedeau ca luandu parte la alegeri nu potu reusi a alege deputatu romanu.

Dupa o experientia de 10 ani a politice de passivitate, care pentru noi Romanii a avutu numai urmari rele, Romanii brasioveni s'au intaritit in aceea convictiune a loru, ca déca se pote elupta vre unu succesu in politic'a nóstra nationala apoi acésta se póte ajunge numai pe calea activitatii.

Deci indata ce numerulu deputatiloru pentru orasiulu si comitatulu Brasiovulu s'a inmultitu dela 2 la 4 si indata ce prin inpartiala cercuriloru de alegere s'a ivitu óresi care sperantia, de a poté reusi cu alegerea unu deputatu romanu, Romanii brasioveni s'au cugetatu cu tóta seriositatea se participe la alegerile dietali, pentru a ocupa de acum unu cercu electoralu pentru sine.

Despre corectitatea si necessitatea acestei procederi Romanii brasioveni erau atata de convinsi, incatu in adunarea loru premergatóre conferintiei din Sibiuu tienuta pentru a alege doi esmisi pentru acea conferintia, s'a facutu de mai multi propunerea seriósca. ca esmisiloru se li se dea instructiune ca se voteze in conferintia numai pentru activitate. Numai dupa ce s'a facutu observare, ca instructiunile pentru deputati nu se potrivescu cu spiritulu tempului, s'a marginitu adunarea de a aduce conclusulu, ca ea este pentru participarea la alegeri si dupa petrecerea acestui conclusu la protocolu de a trece la alegerea esmitandiloru doi membrii pentru ca se nu mai remana nice o indoiála despre parerile loru politice de órece protocolulu luat in aceea siedintia s'a datu esmisiloru dreptu credentialu. (Cerendu trebuinti'a vomu publica si acestu protocolu).

Sub asemenea impregiurari intrebú eu mai póte fi vorba, ca Romanii din Brasiovu a trebuitu se fie sedusi de cineva pentru ca se se dechiaru de activisti si se participe la alegeri?

Dar póte dice cineva, ca parerile Romaniloru brasioveni prin conclusele conferintiei dela Sibiuu s'au alteratu.

La aceste observu ca nice compunerea conferintiei, nici motivele aduse pentru conclusele ei, nu au potutu impune Romaniloru brasioveni si inca cu totu dreptulu.

Dupa sensulu epistoleloru convocatóre clubulu reprezentantiloru romani din Sibiuu provóca pe alegatorii romani din Ardélu ca din fiecare cercu electoralu se tramita cate unulu séu doi reprezentanti la Sibiuu, pentru a decide tienut'a ce este a. se observa din partea alegatoriloru romani, facia de alegerile dietali viitóre. S'a conchiematu asia dara o conferintia electorala reprezentativa.

Romanii brasioveni au corespunsu acestei chie-mari tramitiendu doi reprezentanti la conferintia.

Mergendu acesti reprezentanti la Sibiuu in locu de conferintia reprezentativa au aflu unu meetingu fórtu modestu la numeru, a carui maioritate precumpanitóre consta din alegatorii sibieni, éra minoritatea din alegatorii esterni, dintre cari unii din intemplantu se aflau pentru alte afaceri in Sibiuu, éra altii venisera espresu pentru conferintia, inasa fara mandatulu vre unu cercu alegatoru, in fine din reprezentantii celor doue cercuri electorale din orasiulu Brasiovu. Prin urmare asia numita conferintia din Sibiuu in partile ei constitutive a avutu caracteru localu si nu póte face nice decum pretensiune la autoritatea unei conferintie generale nationale.

Nu este dar' nici o mirare, ca conclusele conferintiei din Sibiuu au avutu asia de pucina influentia asupra alegatoriloru romani din Transilvani'a incatu acestia in maioritatea loru pe departe precumpanitóre au participatu la alegeri, asia incatu cu dreptu cuventu se póte dice, ca nu noi brasiovenii ne amu desbinatu de corpulu nationalu prin participarea la alegeri, ci acea minoritate neinsemnata, care a remasu passiva, care si astadi spre cea mai mare dauna a Romaniloru sustieniu ide'a

Montholon,ourgaud, Marchand camarierulu si tenerulu Las Casas trebuiéu se scrie. Dupa lucru se punéu la mésa. Imperatulu purta vestminte civile, in locu de istoric'a palarie tricorurata avea pe capu o palarie rotunda. Mai totdeuna purta pantaloni, vesta si botinele militare si pe pieptu ordinulu legiunei de onóre. La ocazioni deosebite elu aparea in cunoscut'a uniforma a venatoriloru de garda cu palari'a renumita.

Precum amu disu imperatulu éra fórtu veselu. La sosirea lui pe St. Elen'a locuise cátrva tempu in cas'a familiei Balcombe, care 'lu primi cu cea mai mare amabilitate, punendu tóte la dispositiunea lui si facendu-i astfelu intrarea in inchisóre mai pucinu amara. Cu deosebire 'i placea imperatului conversatiunea celor doue surori amabile Elis'a si Betty Balcombe. Pana ce se gati locuinti'a lui in Longwood, Napoleon remase in cas'a Balcombe. Aici miss Betty 'i adresu intr'o séra o rogare ciudata, ce inse facea onóre animei sale. Pe insula se afla unu sclavu betranu de rassa malaie, cu numele Tobias, pe care 'lu venduse unu capitanu englesu. Miss Betty se interesu de acelu betranu fórtu multu si dorea se-lu póta redá copiiloru sei. Ca se se póta face acésta éra inse necesaru, ca sclavulu se fia rescumperatu si de-órece miss Betty tienea pe imperatulu-prisionieru inca atotu-poternicu ilu roga intr'o séra se rescumperu pe sclavulu acela si se-lu elibereze in patri'a sa. Imperatulu promise ca va face totu posibilulu, inse stramutarea lui la Longwood intrerupse negotiarile incepute pe care le conducea mediculu englesu O'Meara. Câteva luni mai tardiu acele negotiari au fostu continuate si tocmai in diu'a aceia imperatulu afla la prandiu, ca betranulu Tobias va fi eliberatu dupa ce se va fi depusu pretulu de rescumparare. Napoleon isi exprima bucuri'a sa. A potea inparti gratie si in inchisóre acésta 'i se parea unu ce maretiu. Se facura glume asupra acestei intemplantu si tocmai ajunsesera pe la dezertu conversandu veselu, candu oficialulu de ordonantia anuntia imperatului, ca Sir Hudson Lowe voiesce se 'i vorbéscu. Ca si cu o lovitura voi'a buna alui Napoleon disparú, inse incomodulu óspe nu potea

fi refuzatu. „Se intre“, dise imperatulu redicanduse dela mésa si intrandu in salonulu celu micu. Pucinu dupa aceea intra si Sir Hudson Lowe.

„Ce poftesci, domnulu meu?“ 'lu intrebá imperatulu scurtu si preumblanduse cu pasi mari.

„Generale“, incepú Lowe, care nu oferea niciodata prisonierulu titlu de imperatu, „generale viu se 'ti spunu, ca malaiulu Tobias nu póte fi eliberatu.“

„He? voiu plati eu!“ respunde imperatulu iritatu.

„Si chiaru déca ar fi asia, eu nu pociu permite eliberarea.“

„Pentru ce nu?“

„Nu este verb'a de eliberare, ce are se se faca pentru placerea missei Balcombe. Lucrulu are o insemnatate mai mare“. Imperatulu privi pe gubernorulu cu unu ochiu intrebatoru. Facú unu gestu de impaciencia, dupa care Lowe continua: „Generale, nu este eliberarea betranului malaiu ce te intereséscu, ci am cauza a presupune, ca prin fapt'a acésta voiesci a 'ti castiga animile tuturoru negriloru de pe acésta insula.“

Imperatulu se opri surprinsu, dupa aceea eclata intr'unu risu amar, in fine intorcenduse spre feréstra dise: „Mi se pare, domnulu meu, ca esti smintitu.“

„Credeme asia, generale, inse me temu, ca voiesci se o faci ca odinióra cu Domingo.“

„Vei taceu, domnulu meu,“ 'i respunde imperatulu iritatu in supremulu gradu. — Odinióra 'i se facuse mare opositie prin diare si libele in contra proiectatei sale expeditiuni la St. Domingo. — „Vei taceu,“ striga elu incaodata. „Si in fine, ce cauti aicea? N'aveai cauza se te ostenesci.“

„Voiamu se 'ti aducu in persóna respunsulu negativu.“

„Pentru ca se te bucuri de necazulu meu, he?“

„Me necunosci.“

„Nicidecum. Eu nu ceru dela d-ta nemica altu, decatu se me lasi in pace.“

(Va urma).

